

Nationaal waterkenniscentrum in Rotterdam

Het nationale watercentrum komt in Rotterdam. De weg er naartoe leidt langs de wereldexpo in Sjanghai. Veel tijd om na te denken hebben we niet meer, vinden Piet Dircke en Bert Hooijer.

Piet Dircke is lector Stad en Water aan de Hogeschool Rotterdam en directeur van het internationale waterprogramma van Arcadis. In opdracht van de gemeente Rotterdam en Stadshavens werkt hij aan een voorstel voor een nationaal kenniscentrum voor water.

Wat is de achtergrond van dit idee en wat zijn de ontwikkelingen?

Dircke: "Na het bezoek in 2006 van Bill Clinton heeft Rotterdam zich aangesloten bij het netwerk van 40 wereldsteden die hun energieverbruik willen reduceren. Intussen heeft dit binnen die groep geleid tot een samenwerkingsverband van negen laaggelegen deltasteden die naar vernieuwende oplossingen zoeken voor overstromingen, extreme regenbuien en hete zomers. Water is met klimaat sterk verbonden en dat zie je in de plannen die Rotterdam voor de Stadshavens ontwikkelt. Om die 1600 hectare havengebied in te richten voor wonen en werken is niet alleen waterkennis nodig, maar moet je ook van energie veel weten. In het initiatief Clean Tech Delta komen die kennisgebieden samen. Gemeenten, waterschappen, Arcadis, BP, Eon, Eneco, Hogeschool Rotterdam, TU Delft en TNO geven daaraan invulling. Dan is er sinds dit jaar DDD2012. Dutch Delta Design wil in 2012 tot een nationaal watercentrum komen. Het is een publiekprivate samenwerking van de gevestigde instituten en bedrijven op watergebied in Nederland dat door het NWP (Netherlands Water Partnership) wordt gefaciliteerd. Doel is om ons land internationaal nadrukkelijk op de kaart te zetten als DE delta waar alles op het gebied van water te beleven valt."

"Ik weet dat dit veel dingen tegelijk zijn, maar dat heb je altijd in de aanloopfase. De belangrijkste reden om aan te nemen dat dit proces snel richting gaat krijgen, is dat Stadshavens en Clean Tech Delta met de toekenning van 31 miljoen euro door het ministerie van VROM de volgende fase zijn ingegaan. Voor de ontwikkeling van het Stadshavensgebied is kennis nodig, en andersom kunnen we aan de wereld laten zien wat we hier maken en leren, en het dan elders weer toepassen. Veel denktijd hebben we niet, want in andere wereldsteden lopen ze ook rond met ideeën voor kenniscentra."

Wat moeten we ons voorstellen bij het nieuwe centrum?

"De standaardbenadering is hier niet bruikbaar: ik kan nog niet aangeven of er voor het nationale watercentrum een apart gebouw komt en hoeveel mensen er gaan werken. We moeten eerst met elkaar

uitmaken hoe we de Rotterdamse initiatieven verbinden met DDD2012 en hoe we met andere steden internationaal willen samenwerken. We zijn namelijk niet de enige die hebben bedacht dat water en klimaat belangrijk worden. Ook in New York en New Orleans denken ze aan een watercentrum en in Singapore wordt al aan een kenniscentrum op dat gebied gewerkt. In Hamburg en Londen zitten ze ook niet stil. Wel is duidelijk dat het niet een centrum wordt met alleen maar nieuwe mensen. In Nederland kunnen we het ons niet meer permitteren om elkaar te beconcurreren op waterkennisgebied. Samenwerking in een netwerk van de gevestigde instituten zoals Deltares, de universiteiten en de adviesbureaus is de logische lijn. Wat er in ieder geval gaat komen is een *front office* en een publiekscentrum".

Wat zijn de volgende stappen?

"Het eerste blok voor het drijvende paviljoen is 18 november gelegd in de Heijsehaven. Dat wordt in april 2010 naar de Rijnhaven versleept, waar het tussen Hotel New York en de SS Rotterdam komt te liggen. Daar kunnen we laten zien wat we de komende jaren allemaal willen bereiken op watergebied en ook wat er al te koop is. Er kunnen groepen worden rondgeleid en er is congresruimte met horeca. In mei zal Rotterdam, dat dan tegelijkertijd op de wereldexpo in Sjanghai laat zien wat er op watergebied te koop is, met een satellietverbinding de feestelijke opening verrichten. Je kunt het paviljoen zien als een vooruit-

geschoven etalage van de drijvende winkel die te zijner tijd, hier een eind verderop in de Stadshaven als *front office* moet gaan dienen"

"2010 wordt een belangrijk jaar. Met de toekenning van de 31 miljoen door het ministerie van VROM kan de volgende stap in de ontwikkeling van Stadshavens worden gezet. Het Rijk geeft hiermee ook aan dat het gelooft in dit project. Het economisch tijt zit nu even tegen, maar dat keert wel weer en dan zijn de ontwikkelaars, banken en bouwers aan zet. Dat is een spannende fase, maar als het ergens kan, dan is het hier. Deze stad heeft ondernemersdurf in de genen. De kennisontwikkeling gaat natuurlijk door. Op 29 september 2010 vindt hier een internationaal wetenschappelijk congres over klimaat en delta plaats (www.climatedeltaconference.org). In 2012 zal Dutch Delta Design drie maanden lang wereldwijd aandacht vragen voor de ontwikkelingen op watergebied in de Nederlandse delta. Rotterdam als nationaal watercentrum speelt daarin een centrale rol".

In het hart van de toekomstige Stadshavens op Heijplaat ligt RDM-Campus. Op de oude werf van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij werken onderwijs en bedrijven samen aan duurzame en innovatieve oplossingen op het gebied van bouwen, mobiliteit en energie. Bert Hooijer is directeur van RDM-Campus en van het Instituut voor Bouw en Bedrijfskunde van de Hogeschool Rotterdam.

Piet Dircke.

De voorbereidingen van het drijvende paviljoen.

Welke rol gaat RDM in het kenniscentrum spelen?

Hooijer: "Wij hebben niet de ambitie om op kennisvlak met de universiteiten te concurreren. Wat wij doen moet juist aanvullend zijn op hun werk. We willen verbindingen tot stand brengen tussen praktijkgericht onderzoek en innovatie en ondernemerschap. Om een voorbeeld te noemen: In de offshore zijn grote drijvende constructies ontwikkeld met kennis van de TU Delft. Nu we dat concept in de Stadshavens toe willen passen, komen er allerlei toepassingsvragen op die samenhangen met de omgeving: Wat zijn de eisen aan infrastructuur voor de woon- en werkfunctie? Welke vormen van mobiliteit moeten worden ontwikkeld? Welke eisen stellen bedrijven aan vestiging? De antwoorden op dat soort vragen worden vaak door pioniers uit het midden- en kleinbedrijf gegeven. Daar werken we dus mee samen. Niet voor 'een onderzoekje', maar in langere ontwikkelingstrajecten. Nu nog

op beperkte schaal met de 16 voortrekkers die zich hier gevestigd hebben. Te zijner tijd zal echter meer vraag ontstaan naar mensen die wat weten over water in de ruimtelijke samenhang. Daarom zijn we vorig jaar begonnen met de hbo-opleiding watermanagement. In 2008 mochten we 30 studenten inschrijven; dit jaar zijn het er 40."

Wat gebeurt er op het ogenblik rondom Heijlplaat?

"Er hebben zich in de gerenoveerde gebouwen op de campus 16 bedrijven gevestigd. Om enkele voorbeelden te noemen: Ampelmann bouwt een zelfstabiliserend platform voor gebruik op zee, Formula Zero houdt zich bezig met emissieloos racen op waterstof en Prometics is een atelier voor het ontwerp en de bouw van prototypen. In de Heijlshaven ligt een uitvoeringsgereed plan voor een werkeiland. Het is de bedoeling dat daarop nog eens 26 kleine bedrijven een plaats krijgen. De belangstelling is groot en het was bijna

rond, maar de corporatie moet door nieuwe wetgeving op zoek naar een andere financieringsvorm. Volgend idee is om hier bij de voordeur een drijvend kantoor neer te leggen. Dat is goed bereikbaar, want onze snelle veerboot naar het centrum legt hier voor de deur aan. Actie genoeg dus en het wordt alsmaar meer."

Piter Hiddema

Bert Hooijer.

